

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštna hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Črtice iz zadružnega prava. Zadružništvo u odnosu sa skrbi za javno blagostanje i uzgoj domovinskoga duha. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Občni zbori.

Črtice iz zadružnega prava.

(Piše dr. Andrej Veble.)

I.

V smislu § 14. zakona z dne 9. aprila 1873 štev. 70 drž. zakonika je dovoljen ne le vpogled ampak tudi **prepis** imenika zadružnikov. — § 14. cit. zakona določa, da se mora pri vsaki zadrugi kakor tudi pri vsaki njeni podružnici nahajati in voditi register (imenik zadružnikov), v katerega se mora vpisati ime in stan vsakega zadružnika, dan vstopa in izstopa ali izključitve, število deležev, ki jih ima posamezen član kakor tudi dan odpovedi deleža. „Vpogled v ta imenik kakor tudi vpogled v pravila in njih spremembe se mora vsakemu dovoliti.“

Zakon torej določa, da je dovoljen vpogled v imenik zadružnikov, ni pa izrecno izraženo ali se mora dovoliti tudi prepis istega. Besedilo zakona je navidez nekoliko netočno, toda v smislu prakse najvišjega sodišča ni nobenega dvoma več, da je imenik zadružnikov vsakemu (članu in nečlanu) na vpogled kakor tudi prepis istega vsakemu dovoljen. V tem oziru bi lahko navedli celo vrsto novejših odločb najv. sodišča; vendar zadostuje

en vzgled, ki ga spodaj obširneje navajamo. Namen določbe § 14. cit. zakona je, ustvariti podlago za čim najširšo kontrolo zadruge. Imenik zadružnikov je poleg zadružnega imenika, v katerem je in mora biti vpisana vsaka zadruga in ki se nahaja pri vsakem trgovskem sodišču, najvažnejša javna knjiga zadruge in ima podobno nalogo kakor javna zemljiška knjiga.

Le škoda, da v sedaj veljavnem zakonu ni določeno, da bi se moral en izvod imenika zadružnikov nahajati tudi pri trgovskem sodišču, da bi bila kontrola potom najširše javnosti še večja. To bi gotovo ne bilo na škodo zadrugam, ampak nasprotno. Kakor danes nikomur niti na misel ne pride, češ da javna zemljiška knjiga morda škoduje gospodarskemu napredku, tako bi lahko rekli tudi glede imenika zadružnikov. Čimbolj se skriva zadruga v mistično meglo in se boji javnosti, tem manj zaupanja imajo ljudje do nje. Ako pa si ne upa pokazati niti imenika zadružnikov, ki je po smislu cit. zakona vsakemu dostopen, potem lahko rečemo: V tej zadrugi ni vse v redu.

Najvišje sodišče je v nekem slučaju z odločbo z dne 26. aprila 1905 štev. 6696

(Links-ova zbirka štev. 8902, I. B. 28 ex 1905) razsodilo, da dovoljuje § 14. cit. zakona ne le vpogled v imenik zadružnikov ampak tudi prepis istega iz sledećih razlogov:

„Kdor ima pravico do vpogleda, temu se ne more zabraniti, da si to, kar je videl, v oporo svojega spomina tudi zapiše. Ker pa zapiski lahko obsegajo vse iz vpogledane listine razvidne podatke, sledi samo po sebi, da je dovoljen prepis cele listine oziroma celoga imenika. Upravićenec si lahko za svojo osebo zapiše vse, torej lahko prepíše tudi cel imenik; seveda se ne sme to zlorabiti tako, da bi dotičnik v svrhu prepisa imenika vposlal v urad kar već svojih uradnikov, ker bi to lahko oviralo poslovanje zadruge in bi se s tem člani načelstva le neopravićeno šikanirali. Pravica do prepisa je torej omejena samo na dotičnika, ki si ogleda imenik, ćetudi si lahko prepíše cel imenik. (Tudi z naslovi posameznih članova vred.)“

Zadružništvo u odnosu sa skrbi za javno blagostanje i uzgoj domovinskoga duha.

(Svršetak.)

37. Gradjanski nauk i uzgoj potrebiti su najskoli u današnje doba, kad se sve to više komplicira javni upravni aparat i kad su gradjani u sve to većoj mjeri pozvani, da sudjeluju u javnom životu. To se uvidilo u svim ostalim državama, te se preko raznih udruženja i zadruga širi gradjanski nauk, u svrhu da se ljudi uzgoje u gradjanskim dužnostima i pravima. Postoje za to u Danskoj i u Švajcarskoj posebne organizacije, a u zadnje doba osnovala se slična u Berlinu, te već po svim njemaćkim krajevima djeluje. Djelomićno se ovaj važni predmet uveo in u Austrijske gimnazije sa zgodnim tekstom prof. dr. Rauchberga; ali za Hrvate još ništa nije učinjeno. Svakako tim će se kod nas okoristiti malo mladića, dok bi se putem

zadruga, zgodnim predavanjima i knjigama preuđenim za naše prilike, ova grana pućke znanosti morala proširiti medju seljake, kojim su nametnute barem jednake dužnosti, kao i svim ostalim gradjanima, te su takodjer zvani, da udioništvuju jednakim pravima i dužnostima u javnom životu.

38. Štednja je, kako se već reklo, pretpostavka zadružnom osnutku i uvjet uspješnoga rada. Zadruge moraju širiti, makar i prisilnim utjeravanjem, zadrugare na štednju, uvadjaćuci najraznovrsnije grane štednje po njemaćkom i gornjo-italskom uzoru. Treba početi sa štednjom djece, osnivajaćuci: školske štedionice; zatim svetaćne štedionice; štednje po novćić pri prodaji i kupnji ovećih predmeta preko zadruga; kućne štedionice po amerićku, itd. Osobito se treba starati: da se sokole štediša, nadarijaćuci izvanrednim nagradam ili premijama one, koji u stanovitom roku najveću svoticu prištede; k tomu treba nastajati, da se mala štednja što većom dobiti nagradi. Navlastito se uvadjaću u tudjini štednje za otpremu ženskih pri udaji a mućkih u svijet, dok se osobito mora širiti posmrtna štednja.

Sakupljanje uštedjenih iznosaka može slijediti toćno, periodićno i sigurno — jedino putem zadruga.

39. Zadruga su pozvane na uspješno **izravno** pobijanje lihvarstva, nepoštenoga trgovanja i besdućnih posrednika. Do sada se kod nas to ćinilo samo neizravno, pružaćuci jeftinijega kredita ili kupujaćuci za zadrugare. Ali dobrom organizacijom mora se zadrugarima ne samo otvorati oći, već im izravno pokazati, ćega se imaju ćuvati, dok se ima svaki slućaj prijaviti vlasti i štititi interese oštećenoga zadrugara u odnosnom postupku.

Navlastito treba pobijati lihvarstvo pri prodaji seljaćkih proizvoda i pri kupnji seljaćkih i radnićkih potrepćtina, osobito životinja i uopće blaga.

Bezobzirno treba progoniti prodaju raznih „ljebarija“ i sličnih „prašaka“, jer to nije drugo već prosta prevara neukih.

40. Osiguravanje osoba, pokretnina, nepokretnina — u svim raznim odnosima i za sve moguće zgode ili nezgode — treba da se baš putem zadrugarstva što više proširi među naš narod. Pri tom poslovanju može zadruga imati i lijepoga prihoda, dok će svakako opća korist biti velika, jer je dokazano, da se s godine na godinu sbivaju velike štete, uz velike gubitke glavnice i rada.

I za ovo poslovanje pojedine zadruge moraju imati stanovito središte za upute i ravnanje, jer se i koristi najviše ima, kad je djelokrug, preko udruženih zadruga, velik i promet premija visok. S druge strane zadruge moraju očuvati zadrugare od švindlarskih poduzeća, kakva su se bila počela — po Američku — i u neke naše krajeve širiti, na štetu solidnih udruženja.

41. Za širenje poljodjelstva, marvogojstva, peradarstva i ribarstva, kao i svih ostalih srodnih grana gospodarstva — najprikladnija su udruženja ljudi na čisto zadružnom temelju. U ovoj zadružnoj grani susretaju se najraznovrsnije vrste zadruga, od kojih su najvažnije t. z. produktivne, gdje se udruže mali producenti, u svrhu zajedničke priprave i spremlje te prodaje stanovitih proizvoda, u zgodno vrijeme, uz povoljne cijene.

Danas se pod ovim naslovom ja nemam baviti detaljima, jer je predviđen na svoje vrijeme jedan posebni referat za ovo; ali to moram istaknuti, da su zadruge za širenje poljodjelstva između najvažnijih i najrasprostranjenih, a da im je uspjeh upravljan. Ima ih već i u Kranjskoj i u Hrvatskoj a počele su i u Dalmaciji; nu ima još mnogo i mnogo da se učini u svim našim krajevima, kaonoti specifično poljodjelskim zemljama, gdje je poljodjelstvo još dobrim dijelom

na primitivnom stepenu, a negdje pače zapušteno.

42. Za zanatljivost na selu treba da se takodjer zadruge i kod nas pobrinu. Nekad se na selu mogle napraviti sve, doduše male stvari, a danas seljak mora da daleko traži zanatljivost i za malenkosti. Kako je zanat bio spao u gradovima, te se sad opet preko stručnih udruženja podiže, tako ga je na selu nestalo i treba ga takodjer podići. Organiziranim zadrugama zadaća je, da šalju mladiće sa sela u grad, da izuče kakav zanat, držeći pri tomu pred očima, da se pošalju mladići, za koje je osnovana nada, da će se, osobito radi ekonomskih — obiteljskih prilika, na selo opet povratiti.

Razvitak je zanatljivosti na selu potrebit osobito s razloga, što seljaci odviše gube vremena i skuplje plaćaju — radnju u gradovima i varošima.

43. Na našem moru, uz naše obale živi veliki broj seljaka — pomoraca i ribara. Pomorstvo je kod nas Hrvata cvalo i bijaše vrelo znatnoga bogastva; pomorstvo je uzdržalo naš Dubrovnik slobodnim i bogatim — do nazad 60 godina od prilike. U zadnjih 50—60 godina sve je propalo. Koj je proputovao obalam Istre, Hrvatske i Dalmacije — taj je mogao viditi ostanke sjaja i bogastva, a činjenicu propasti i siromaštva.

Danas se ide tako daleko, da nam se „ex offio“ briše i ime vlastnosti naših obala.

A da se barem djelomično doskoči velikomu zlu i narodnoj šteti, treba udruženjem svih sila pokrenuti zadružni rad i na ovom polju, te svojom snagom spasiti seljaka i kao pomorca ili ribara. Počele su se osnivati ribarske zadruge, u prvom redu po uzoru produktivnih, ali u glavnom fali stručna naobrazba i zadružno pomoćno osoblje, koje na ovom polju privrede i gospodarstva mora da bude posebno i stručno izobraženo. A ovo se daje jedino postići putem organiziranih zadruga,

osnovanim, i upućenim iz stručnoga zadružnoga središta.

44. Činjenica je, da seljenje u narodu postoji. Ima više decenija, da se potiče vlada, eda seljenje zakonom uredi; međutim su drugi narodi, osobito Nijemci, putem dobrovoljnih udruženja prilično uredili skrb oko iseljenika; a ima više vremena da su to učinili i Slovenci preko društva sv. Rafaela, kakvo se baš ovo dana i u Zagrebu osnovalo. U Hrvatskoj se poljodjelska banka pobrinula i za izseljenike. Nego ima još mnogo i mnogo krajeva, gdje nema nikakve skrbi, a osobito su saobraćaj ili sveza između izseljenika i njihove kuće manjkavi, dok se više puta gube zaštedjene svote putem. Zato se moraju pobrinuti zadruge, a navlastito središnje organizacije: savjetom i djelom, a nastojati pri tomu da odvrata seljake od dalekih krajeva i da uvedu kolonizaciju ili naseljenje u slabo napućene i još neobrađene krajeve naše domovine.

45. Pošto posjed tla nije u nekim krajevima nimalo uredjen a u drugim slabo, to treba putem zadrugarstva ukloniti uzroke i povod tih neprilika, koje umanjuju vrijednost prava vlasnosti i posjeda, zaprijećuju racijonalno obrađivanje a otešćuju promet realnoga kredita. Zato treba:

- a) nastojati oko racijonalne diobe privatnih baština i občinskih neobrađenih dobara;
- b) pobijati komadanje zemljišta;
- c) urediti imovinske, obiteljske zajednice;
- d) nastojati za komasaciju, uredjenje zemljišnika, katasta i odnosnih mapa;
- e) preuzeti uredjenje kmetskih odnosa, pospješujući dobrovoljne otkupe i sudjelujući djelom i savjetom u tom poslu;
- f) posredovati pak vlastitim zadružnim organim u svakom poslu, koji se odnosi na uredjenje seljačkoga posjeda.

46. U raznim krajevima naše domovine ima dosta općinskoga neobrađena tla; ide se

sa strane zanimanih vlasti za tim, da se odnosna dobra razdijele. Postojeći postupak tako je birokratski kompliciran, da rijetko kad vodi k cilju, a i to nakon više godina.

Po iskustvu stečenom u Njemačkoj i Italiji mogu zadruge najljepšim uspjehom i brzo u ovom važnom poslu utjecati i spojiti diobu neobrađenih općinskih dobara sa oslobađanjem seljaka od kmetstva, gdje ovo nije drugačije, bez štete za stranke, izvedivo, a u istodoba naseljivati zapuštenne krajeve, osnivajući rentna dobra (Rentengüter), uz otkup izravni ili putem amortizacije, dopuštajući naseljenje samo suplemenjacima, a isključujući tudjince, kako se god oni zvali.

47. Već je dosta zadružnoga novca uloženo u hipotekarnom kreditu, što nije smjelo da bude. Osim toga imaju seljaci još hipotekarnih dugova napram privatnicima i nekim bankama. Ti dugovi u najmanjem su broju utrjivi amortizacijom, pak su velik teret i pogibelj za seljake. Pače prezaduženost seljaka u nekim predjelima proizlazi od takovih teških dugova, od kojih se nikako ne mogu osloboditi uopće, a često za njih ni kamate plaćati.

S toga zadruge, koje moraju uopće da sudjeluju u radu, da se izbavi seljaštvo iz prezaduženosti, moraju se čim prije latiti posla, da one aktivno porade oko konventiranja dugova kod vjeresijskih zavoda, koji postoje za relativno jeftini amortizatorni kredit, eda u poslu konventiranja budu pojedini zadrugari udionici svih pristojbinskih i inih pogodnosti, te da se odnosni posao provede bez znatnoga troška.

48. Nasljedno pravo postoji kod nas na osnovi općega austrijskoga građanskoga zakonika i diobe baština slijede po istom. Ali to ne odgovara niti našem nacijskom pravu, sačuvanom u običajima, koji križaju zakon, a ni potrebama seljaštva. Ovo se i u

drugim pokrajinama opazilo; za to se proveo posebni zakon o srednjim kućanstvima, kojemu je zadaća, da uzdrži male posjede i da se manje baštine materijalno ne dijele, uz pravednu naknadu za sve, koji prava imaju.

Ovo je pitanje za naše seljaštvo od velike koristi a spada pod zemaljsko zakonodajstvo pojedinih pokrajina.

Kako su zadruga u drugim pokrajinama posredovale, tako su i kod nas na to pozvane, dok bi morale čim prije poraditi oko racionalnoga dijeljenja ostavština i baština; osobito pak imaju nastojati, da dijeljenje usljedi bez skupih i dugotrajnih parnica.

49. Organizam javne uprave, državne i autonomne, svaki se dan to više komplicira. Danas je teško i učenomu čovjeku, da se snadje u pustom birokratskom stroju: seljak i radnik nemogu se po gotovo snaći i mora neko da ih vodi.

Za to vrve po gradovima i varošima nadripari i slični elemenati, koji „rade“ za sve moguće vlasti i posle, uz skupu plaću.

Netom se radnici organiziraju, osnivaše svoje lijepo uređene sekretarijate, koji krasno djeluju. Nu državna vlast ih ne dopušta na osnovi zakona o udruživanju i pravi im poteškoća usljed prijava privedenih kasta. Za seljake u Austriji, a pogotovo kod nas na jugu — ne postoje već samo pojedine organizacije, dok se u Njemačkom carstvu u 4 zadnje godine razviše t. z. „gemeinnützige Rechtsauskunftsstellen“ ili „Rechtsschutzstellen“ u protestantskim krajevima, a „Volkssekretariat“ u katoličkim krajevima — po svim gradovima, varošima i ovecim selima. Tu se takme svi najbolji ljudi, a u prvom redu pravnici, osobito mladi odvjetnički kandidati i odvjetnici, kako će u tom općem korisnom radu nesebično pomoći. Općine davaju pripomoći, a država takodjer, osobito u Bavarskoj i Saskoj te i u Pruskoj, izdašno potpomaže odnosne organizacije, dopuštajući su-

djelovanje svim javnim namještenicima, pače bodreći neke na takav rad.

Uspjeh je velik; razvila se u tom pogledu već stručna književnost, a sve to biva putem udruženja; taj bi posao imale kod nas preuzeti takodjer zadruga.

U Lübecku postoji savez odnosnih udruženja, a tu se izdava mjesečnik samo u ove svrhe.

Takov rad i odnosne ustanove ja bi nazvao — pučkim odvjetništvom, gdje bi seljak, radnik i pomorac, kao i svaki zadrugar, u potrebi našao besplatno savjeta i pravne pomoći u svim upravnim poslima a i sudskim, gdje nije potreba odvjetnika i pravdanja.

50. Usporedno s pučkim odvjetništvom moraju zadruga organizirati rad za pobijanje pravdanja, uvadajući u granicama zakona — obraničko sudjenje putem dobrih ljudi za sporove, koji nastaju između zadrugara, a to osobito u onim krajevima, gdje nije proveden najnoviji državni zakon vrhu općinskih pomirbenih ureda, već je ostalo pri starom, kao n. p. u Istri i u Dalmaciji, gdje su neki takovi uredi nesretno kamatničko leglo.

51. Općinski život nije ni najmanje razvijen po selima; a i u gradovima i u varošima od općinskoga života imaju koristi, tako zvani, bolji slojevi. Sela plaćaju a imaju jako malo koristi. To se opaža svuda. Za to su se seljaci putem zadruga organizirali najprije u Francuskoj, zatim u Njemačkoj, eda udruženi postignu i za sela, ono što mogu imati gradjani i varošani — naravno uvijek primjereno prama broju duša u selu, njihovoj snazi i potrebama. I sada seljaci dosta doprinosima im naime upravlja općina, u koju oni redovito malo utječu. Jesu li se udružili u seosku zadrugu, i jesu li voljni raditi — netom su dobro vodjeni — u malo doba vidimo: seo-

sku kuću, crkvicu, školu, dječije zaklonište, zaklonište bolesnih, uređeno grobište, mladenačko društvo, pučku knjižnicu, gimnastičko i lovačko društvo i slične ustanove ili naprave, kao i pučke sastanke, predavanja, predstave, igre i izlete u gradove i na uzorna gospodarstva.

I u gornjoj Italiji, baš po primjeru Njemačkom, cvate po selima u kratko vrijeme — ovake opće korisne ustanove. A to se isto dogodilo u malo godina, putem zadružništva, kod Čeha.

52. Zaštita šuma, voćaka i životinja jest takodjer zadaća seljačkih zadruga, jer uređivanje pozvanih javnih vlasti u tom pravcu redovito do sela ne dopire. Tako isto sudjeluju zadruge u radu nadležnih vlasti pri pošumljivanju i uređenju voda, preuzimajući odnosne radnje. U Francuskoj i Njemačkoj zadruge se uspješno bave tamanjenjem škodljivih kukaca, braneći s druge strane tamanjenje korisnih ptica, uz potporu vlasti, od kojih se u nekim krajevima naše domovine očekuje i početak i izvršenje takodjer ovih „posala“; pa kako birokratski aparat radi sporo, tako se dogodi, da n. pr. škodljivi kukci unište sva polja, dok su se opetovale razne i skupe komisije: kot. predstojnika, vinogradarskoga povjerenika, putujućeg učitelja, veterinara itd. — a da je odnosnim troškom — mogla seoska zadruga potrebiti rad izvršiti brzo i uspješno. Naravno, i za ovo se hoće jedno zadružno organizirano središte, koje upućuje male, seoske zadruge u odnosni specifični rad.

53. Očuvanje narodnih osobitosti: nošnje, umjetnosti, pjesme, priče, igre, spomenika i sličnih narodnih običaja upravo se nameće zadrugarstvu, kaonoti organizmu, koji se sve više i više širi i mora da širi diljem domovine, do u najmanja selašca, gdje kadkad leži pravo blago. Spomenut ću n. pr. samo činjenicu, da su u Dalmaciji

stranci iščupali pusto blago narodne nošnje i odnijeli po svijetu. Ima još krasnih starih nošnja — a te će samo zadruge moći da spase, ili će ih iz domovine nestati.

Naramo i za ovaj rad hoće se, da jedna centrala ravna, prikupljajući predmete i sabirajući ih.

54. Usporedno s ovim radom zadrugarstvo, osobito u Njemačkoj, bavi se pobijanjem svega, što uništava narodni karakter i što priječi razvitak istoga. Uvadjanje tuđih običaja, nošnja i sl. u nekim je njemačkim zadrugama stavljeno pod sankciju isključenja iz zadruge, što odgovara društvenom bojkotu dotičnika, sa svim odnosnim štetnim posljedicama za pojedinca.

55. Zadrugarstvo u Njemačkoj radi u zadnje doba, dogovorno s vlasti, da očuva, da se seljaci, po izvršenoj vojničkoj dužnosti, ne otudje rodjenomu kraju. Seoske zadruge drže u očevidnosti seljake u vojničkoj službi; vode s njima dopisovanje; nastoje da im priskrbe dopuste u doba, kad je u odnosnoj obitelji najveća potreba; postigle su, da se osnuju garnizone u seoskim krajevima i da se vojnici teoretično i praktično bave poljedelstvom. Ovo su počeli u Austriji postizavati već djelomično Nijemci i Česi, a poznato mi je, kako su momci jednoga bugarskoga bataljona — svaki dan radili na polju, kopali, sadili i uživali plodove, osobito dobroga zelja u izobilju. Odnosni zapovjednik bio je baš zanešen za seljačko gospodarstvo i zadrugarstvo, te je sakupio stručnu knjižnicu i stručna predavanja, koja su podčasnici i mladji časnici morali čitati redovito momčadi, od kojih je većina stala u saobraćaju sa zadrugom u vlastitom selu. Slično sam opazio kod nas pri jednom rumunjskom bataljonu.

U općem je interesu, da se zapriječi pojava, što se momci, te seoske uzdanice, ne vraćaju više kući, već se klatare po svijetu, tražeći sve moguće službe i najgore vrsti —

samo da ne budu dužni kod svoje kuće pošteno „kopati“.

56. U zadnje doba Hrvati i Slovenci preko osobitih udruženja ustali su, da pobijaju alkoolizam i da očuvaju pučanstvo od užasnih posljedica pijančarenja. Usporedno rade i Srbi, dok je uzorna bugarska antialkoolička organizacija od velikoga uspjeha. Zadrugarstvo je pozvano, da i na ovom polju saradjuje; za to je osobito u Njemačkoj isključen redovito od svih zadružnih blagodati svaki pijančina. Zadruga pak osnivaju t. z. reformne gostione, koje se šire velikim mahom, a na korist zadruga i pojedinaca.

57. Ovo je samo djelomični ocrta zadržnoga socijalnoga rada, poglavito na selu; nego pri tomu treba usporedno preko zadruga proširiti skrb za male obrtnike i radnike, bilo po selim i varošima, bilo po gradovima, imajući obzira takodjer na manje javne i privatne namještenike, koji spadaju u takozvani srednji sloj pučanstva — (Mittelstand) — te predstavljaju veliku i važnu skupinu uopće, a osobito u našem narodu, čiju inteligenciju oni doista zastupaju. Svim ovim treba organizacije i uređenja zastupstva struke ili staleža; oni trebaju takodjer osobite skrbi za jeftine i zdrave stanove, kao i opskrbu zdravom i dostatnom hranom; među njima treba takodjer širiti opću, stručnu i građansku naobrazbu, kao što treba, po tuđem uzoru, putem zadruga urediti skrb za slučaj bolesti, nesposobnosti za rad i smrti. Na vrijeme se treba i kod nas postarati za organiziranje posredovanja za namještanje i skrb u slučajevima pomanjkanja radnje. Osobito je važno pitanje predujmova i obrtničkoga kredita, uz diskontiranje faktura, koje su mnoge zadruga u Njemačkoj i Gornjoj Italiji uzorno uredile. Zadrugama je dužnost skrbiti se putem zadružnih srodnih i prijateljskih organizacija za reklamu nacionalnomu obrtu, uzdržeći u ovećim središtima uzorne,

komisijonalne prodaje i priredjujući stručne izložbe. Za obitelji t. z. srednjega staleža, koje živu na selu treba se postarati, da se na vrijeme, po načelima osjeganja, omogući srednjoškolska te strukovna i viša izobrazba njihove djece.

III. Zaglavni dio.

58. Očito je polje zadržnoga rada na gospodarskom i socijalnom polju — ogromno.

Za to se ne smije ni oklijevati, ni očajavati, već treba sakupiti sve sile za novi rad. Treba za to dobro i svestrano pregledati i uočiti socijalne rane, od kojih pučanstvo, osobito na selu, strada; treba držati pred očima činjenicu, da seosko pučanstvo vrlo malo, a negdje baš ništa, ne sudjeluje u javnom životu, preko postojećih uredaba iz javnoga prava; treba gledati i naučiti, što su susjedni narodi, gdje su bile ili iste ili gore prilike, učinili da očuvaju seosko pučanstvo, tu narodnu koreniku i vrelo nacionalne snage; treba se sjetiti kakve su ogromne žrtve učinili i potoke junačke krvi prolili balkanski saveznici, voljni da oslobode braću, po selima i varošima, potlačenu — treba sve to promisliti te doći do uvidjavnosti, kako je prijeka nužda, da se i za naše seosko pučanstvo — za težake, radnike i pomorce nešto učini.

A nemojmo se utvarati, nemojmo puštat, da nas itko vara u današnjoj borbi za opstanak; nama naime prijete velika i najveća pogibelj: što narodna korenika — seljaštvo strada, što nije doraslo i opućeno u borbu iz poremećenog ekonomskoga reda i što smo kulturno i socijalno zaostali.

Vrijeme je, da uočimo sve nepravilike i pogibelji, te da prestanemo „čekati“ tuđe pomoći. Bog je rekao: „pomози sam sebi“ i ovoga se načelo držimo, tražeći vasda oslona u naprednijem brata.

Potreba je za to sakupiti svako pošteno lice u zadrugu, da tu poradi za se i za su-

sjeda: uzajamno, složno i solidarno — oko poboljšanja vlastitoga gazdinstva i susjedova gospodarstva.

K tomu mi moramo da podignemo seosku zadругu, kaonoti našu specifično nacionalnu socijalnu ustanovu, na novi život prama potrebama i prilikama, kakve su danas.

Neki će pak iz nužde doći do uvidjavnosti, kako je prije oertani zadružni rad ne samo umjestan, već i od prijke potrebe. Zato će nužda dovesti do rada i one, kod kojih još nema dobre volje.

Svakako je pak predvujet za rad i uspjeh: dobra volja, muževna energija, nesebičnost, te ustrajnost u djelu i u nauci.

59. Ovaki rad oko uzdržavanja naroda vrši se doduše već po prirodnim zakonima, ali on dandanas mora ipak da bude organiziran, eda uzmogne djelovati brže i sigurnije prama jedincantom cilju.

Za to svaka grana nacionalnoga rada uopće, a pogotovo zadružnoga i socijalnoga mora da ima jedno središte, kao ognjište ili vrelo, odakle crpi snagu za početak i za opstanak i odakle je vodjena k jedincantom cilju.

Kad sam govorio o pojedinim granama zadružnoga rada oko unapredjenja blagostanja i uzgoja domovinskoga duha, istakao sam potrebu, dokazanu po iskustvu naprednijih naroda, da se svaka grana upućuje, vodi i ravna iz jednoga središta.

Tako se učinilo kod Francusa, Nijemaca, Talijana, pa i kod Srba i Bugara, gdje zadružništvo, takodjer u pojedinim granama socijalnoga rada cvati.

I kod nas Hrvata i Slovenaca, kao i kod Srba, postoje partikularne zadružne organizacije i korporacije — sve razdijeljeno i rascjepkano te se slabo i medju sobom poznaju.

Partikularne takove organizacije postoje, radi geografskih, političkih, kulturnih i inih razloga i kod Francuza i kod Njemaca a i u kraljevini Italiji — ali su sve te ipak stvorile

jedno središte, kao matičnjak ili centralu prama jedincatom i svima zajedničkom cilju: da bude domovina sretna. Sve su odnosne partikularne organizacije i korporacije sačuvali potpuno svoju autonomiju i svoju organizaciju, prama vlastitim pravilima ili statutima, dok su iz centrale crpile materijal za rad — materijal, kojeg je centrala sakupila prama tudjem iskustvu i obradila, stavljajući sve to na raspoloženje svakomu, koji je voljan da radi na socijalnom polju uopće.

U Austriji se n. pr. takodjer sve zadružne sveze i zadružni savezi — pa i naši domaći svi — začlaniše u „opći savez austrijskih poljoprivrednih zadruga u Beču“, a da pri tomu ne samo nijesu ništa izgubili, već samo dobili. Ali ova organizacija nije općenita, već specifično rajfajzenska, a samo sad za tim ide, da se proširi njezin djelokrug na socijalnom polju.

Osim toga ima još drugih Hrvatskih i Srpskih zadružnih organizacija, koje, kaonoti iz drugih državnih teritorija, ne ulaze u bečko udruženje. Zato naši zadrugari nijesu još nigdje svi naokupu; manjka jedno socijalno zadružno središte, kao što postoji n. pr. jugoslavenska akademija u Zagrebu (— si licet parva etc. —) za znanost i umjetnost.

Postoji pak činjenica, da Hrvati, Slovenci i Srbi, skupa, imaju više hiljada zadruga, uz više teritorijalnih organizacija (sveza i saveza), ne samo koje ne stoje u nikakvom poslovnom saobraćaju, već svaka radi više ili manje po sebi, trošeći pri tomu dosta organizatornih sila, kojih i tako nema dosta.

Svima je pak svrha zajednička: da se podigne privreda i gospodarstvo zadrugara, a cilj jedinstven: da bude domovina sretna.

Srestva su vrlo raznolika, rad je vrlo opsežan — pa treba baš za to jedno socijalno zadružno središte, iz kojega bi se poticao i upravljao odnosni rad racionalno i usporedno sa postojećim: narodnim i crkvenim, državnim i zemaljskim, općinskim i sličnim ustanovama. Novo središnje udruženje tražit

će suradništva i pomoći svuda, gdje bude ne-sebične ljubavi i dobre volje a izbjegavat će, kako je dolično etično-kulturnoj osnovi, svako namećanje i svaki spor, isključujući uopće političko, a po gotovo strančarsko djelovanje.

Buduć pak na moru sva naša budućnost i pošto nas more spaja sa velikim svijetom — neka sjedište novoga udruženja bude na obalama toga mora, koje je naše i koje će samo našim radom ostati: naše more.

Zahvaljujući na pomniji, kojom ste me izvolili slušati, predlažem Vama, braćo, na prihvati slijedeću resoluciju:

Resolucija:

Zadružni kongres u Ljubljani dava nalog kongresnomu predsjedništvu, da dogovorno sa svim gospodarskim, zadružnim, kulturnim i sličnim organizacijama i korporacijama Hrvata i Slovenaca te i Srba — oživotvori jedno opće udruženje, kao narodnu socijalnu Maticu južnih Slavena, gdje će biti središte za organizirani rad oko unapređenja narodnoga blagostanja, i uzgoja domovinskoga duha, sa sjedištem na obalama Jadranskoga mora a u smislu kongresnoga izvješća.

Ova je resolucija bila jednoglasna prihvaćena.

Zadružni pregled.

Listu „Zadugar“ v Splitu nekoliko odgovora. V 5. številki „Narodnoga Gospodarja“ z dne 10. marca t. l. smo konstatirali, kako neokusno se je zaletelo uredništvo splitskega „Zadugarja“ v Zadružno zvezo v Ljubljani. Imenovani list je tedaj pričeš objavljati strokoven spis dr. Bervaldija o pogojih za prevzetje deželne garancije za varnost hranilnih vlog v posojilnicah na Kranjskem, ki so pridružene Zadružni zvezi. Članek je, kakor rečeno, strokoven in mi se nismo niti najmanje z njim bavili. Zavrtili smo bili le opazko uredništva, objavljeno na drugem, povsem ločenem prostoru, v kateri opazki vprašuje uredništvo „Zadugarja“: „A ko onda ima da jamči za uloške ovih članica, ako su jih ove poslale Zadružnoj zvezi?“ In na drugem mestu: „... treba se takogjer pobrinuti

i za dovoljno jamstvo upogled sigurnosti uložaka Zvezinih članica u Dalmaciji.“

Na ta nesramni napad uredništva (ne dr. Bervaldija!) seveda nismo mogli molčati. Pribiti smo morali, kako nizkih sredstev se poslužuje uredništvo, da spravi Zadružno zvezo v Ljubljani pri njenih dalmatinskih članicah ob zaupanje. Ta namen, ki ga je imel urednik „Zadugarja“, ki je obenem ravnatelj Sadružnoga Saveza, je čisto prozoren! Morda je hotel na tak način ugladiti pot dalmatinskim članicam Zadružne zveze v Ljubljani v pristan Sadružnoga Saveza v Splitu. Seveda se bo mož zelo zmotil, ako pričakuje od takih napadov kakšnega posebnega uspeha.

Na naš odgovor je prišiel protiodgovor, objavljen v aprilovi številki „Zadugarja“.

Ta protiodgovor je dolg kakor morska kača in razpravlja z neznansko vstrajnostjo de omnibus et quibusdam aliis. Gospodi se vidi, da ima veliko prostega časa. Mi ga nimamo toliko, zato naj se nam oprost, da se bomo malo bolj na kratko izrazili.

Gospoda okoli splitskega „Zadugarja“ si je ubila v glavo, da so sklepi deželne odbora kranjskega o prevzetju deželne garancije za hranilne vloge v posameznih posojilnicah na Kranjskem grozno nevarna pošast, ki bo uničila vse zadružništvo. Mi smo gospodom že povedati, da so ti sklepi le na papirju, da ni razum ene, nobena posojilnica teh pogojev sprejela, da torej deželna garancija za zadružno organizacijo kot tako ne obstoji — ali zastoni! Njim je to faktum — činjenica! Prepričani smo, da bodo tudi v bodoče ogorčeni proti nečemur, česar ni. Ako bi bile one posojilnice na Kranjskem, ki so pridružene Zadružni zvezi, omenjeno garancijo prevzele, bi tako pisaričenje imelo še nekaj smisla in bi se dalo še kako razlagati. Tako je pa cela stvar prav priprosto donkišotovstvo. Kakor je pa slavni vitez žalostne postave žel bore malo priznanja za svoje junaške čine, tako vzbuja tudi nastop splitskega „Zadugarja“ le smešne utise. Brez ugovora je zanimivo, da ljudje, ki hočejo biti inteligentni, ne znajo svoje inteligentnosti kazati v kakšni drugačni obliki.

„Zadugar“ trdi da je prišiel od naše strani napad — in sicer „ničim neopravdani“ napad. Nasprotno temu bodi konstatirano, da je o varnosti hranilnih vlog pri Zadružni zvezi v Ljubljani pisal „Zadugar“ v drugi (februarski) številki, mi smo se oglasili šele v 5. številki „Narodnoga Gospodarja“ z dne 10. marca. Kdo je pričeš z napadi, je torej evidentno. Gospodje okoli „Zadugarja“ so morda mnenja, da ni napad, če se v oficijelnem

zadružnem glasilu izrazi sumnja, „da li su ulošci članica kod Sadružne zveze dovoljno sigurni“. Ako tako mislijo, potem imajo prav, toda od naše strani smatramo mi to za napad in pribijemo javno, da je prvi napad prišel od „Zadrugarja“. Mi smo se v svojem odgovoru le branili, ali še to je na gospode „neugodno uplivalo in jih je iznenadilo“. Splitska gospoda ima jako čudne pojme o pravicah napadovalca in dolžnosti napadenega.

Ali „Zadrugar hoče biti tudi vljuden, dasi je ta vljudnost dokaj — naivna. Uredništvo spoštovanega „Narodnega Gospodarja“ more — tako nas prijazno vabijo — svoj odgovor na njihova izvajanja poslati v objavo „Zadrugarju“ in ta list bi naš odgovor na njihova duhovita vprašanja doslovno priobčil. Za to blagonaklonjenost smo mi sicer silno hvaležni, ali povabilo moramo navzlic temu odbiti za sedaj in tudi za v bodoče, ker so naše moči seveda preskromne, da bi mogli biti kos tolikej duhovitosti, kakor jo je opazati pri „Zadrugarju“.

V splitskem zadružnem glasilu se tudi pritožujejo, da jim nismo podali pojasnila o varnosti vlog, ki jih imajo članice naložene pri Zadružni zvezi. Kajpada nismo tega storili! Kdo je pa „Zadrugarja“ pooblastil, da se vtika v stvari, ki mu niso čisto nič mar? Kdo ga je legitimiral, da se smatra opravičenega zahtevati, naj mu obrazložimo, ali je pri Zvezi denar varen ali ne? Tako legitimacijo si je preskrbel list kar sam, zato naj se pa nikar ne čudi, če smatramo tako postopanje za skrajno predrznost. Mi dajemo taka pojasnila samo tistim, ki imajo pravico to zvedeti. Gospoda okoli „Zadrugarja“ bi lahko imela toliko pameti, da bi uvidela, da bi z odgovarjanjem na taka vprašanja osmešili sami sebe. Čudom se čudimo, kako morejo taka vprašanja staviti gospodje, ki vodijo tako zadružno organizacijo, kakor je Sadružni Savez v Splitu.

Opozoriti moramo tukaj na to, da mi nismo nikdar vprašali, kako stoji z varnostjo naložb pri Sadružnem Savezu. V svoji polemiki smo doslovno pisali: „Ali mar meni uredništvo „Zadrugarja“ da bi mi ne mogli obrniti kopja in vprašati, kako je z varnostjo onih vlog, ki jih imajo pri Sadružnem Savezu njegove članice?“ Mi smo torej le izrazili možnost, da bi utegnili vprašati nekoliko o varnosti naložb, tega vprašanja samega pa nismo stavili. Vkljub temu se nam na dolgo in široko s prav amerikansko reklamo razklada, kakšno posebno varnost nudi Savez za naložene denarje.

Ker smo že toliko govorili o občudovanja vredni konfuznosti splitskega zadružnega glasila,

ne smemo prezreti tudi njegove **arogance**. Kar meni nič, tebi nič si drzne trditi, da smo mi pisali „neistinu, jednu krupnu, očitu neistinu“, ko smo povedali, da je deželni odbor kranjski storil svoj sklep glede prevzetja deželne garancije za hranilne vloge po posojilnicah zato, ker se je bilo bati, da se bo vsled strahu pred vojno pričelo dvigati nerazmerno mnogo vložkov. Neresnico pa da smo mi pisali zaradi tega, ker je deželni odbor kranjski izdal te sklepe na podlagi sklepov deželnega zbora kranjskega z dne 18. februarja 1911. in 24. julija 1912.

Zgodovina teh dveh sklepov deželnega zbora je znana. L. 1911., ko je vladala huda denarna draginja, je deželni zbor sklenil, da se deželni odbor pooblasti, po potrebi priskočiti zadružni organizaciji na pomoč s tem da prevzame deželno jamstvo do vsote dveh milijonov kron, ako se prepriča, da ne preti deželi iz tega jamstva nikaka škoda (točka VI.). S sklepom deželnega zbora iz l. 1912. se je to pooblastilo deželnemu odboru raztegnilo tako, da bi smel deželni odbor v slučaju potrebe prevzeti jamstvo tudi preko te vsote. V obeh sklepih je izrecno poudarjeno, da sme deželni odbor to pooblastilo porabiti le v slučaju potrebe. Tak slučaj je po mnenju deželnega odbora nastopil lansko leto, ko se je opazalo ne samo pri nas, ampak v še veliko večji meri tudi drugod močno vznemirjenje med vlagatelji, ki so se bali vojnih zapletljajev. Tudi nekateri drugi deželni odbori so bili takrat sklenili izredne odredbe v varstvo zadružništva. Gospoda okoli „Zadrugarja“ seveda nima časa, da bi se brigala za take stvari.

Da je deželni odbor kranjski na podlagi pooblastila deželnega zbora iz l. 1911. in 1912. potem sprejel dne 29. novembra 1912 predmetne sklepe o deželni garanciji samo zato, da se pomirijo vlagatelji, to je bilo pri nas na Kranjskem obče znano. Dnevno časopisje se je ponovno bavilo s to zadevo. Ker smo pa mi v svojem odgovoru na omenjeni napad zapisali nekaj splošno znanega, očita nam splitski „Zadrugar“, da smo pisali neresnico, debelo, očitno neresnico!

Tak način polemike je zelo lahak; če je dostojen, to je pa drugo vprašanje. Najbrže imajo pri „Zadrugarju“ tudi o dostojnosti svoje posebne pojme. Ker je mogoče polemizirati samo z ljudmi, ki imajo nekaj razsodnosti in dostojnosti, ne pa tudi z nadutimi in arogantnimi, pri katerih je vsako pojasnilo —

debela neresnica, zato končamo nadaljno razpravljanje, ki bi bilo itak brezplodno.

Proti hranilnim vlogam pri bankah. Upravni odbor Splošne zveze kmetijskih zadrug v Avstriji je sklenil v seji dne 6. maja t. l. poslati c. kr. vladi nujno prošnjo: 1. naj ne daje več bankam dovoljenja za sprejemanje hranilnih vlog na izdane hranilne knjižice; 2. naj omeji bankam pravico ustanavljati podružnice; 3. naj prepove bankam nabiranje vlog po agentih, ki gredo za njimi od hiše do hiše; 4. naj skrbi na primeren način, da bodo posamezne banke strogo izvrševale obstoječe predpise o najmanjšem znesku hranilnih vlog; 5. naj prisili banke, da bodo ustanovile v varstvo hranilnih vlog poseben pet odstotni rezervni zaklad.

Zadružništvo na Japonskem. Moderno japonsko zadružništvo je še zelo mlado. Zadrugam podobne organizacije so pa obstajale na Japonskem že davno in so bile za kmetijstvo velikega pomena. Nekake priproste kreditne zadruge so bila društva, ki so se imenovala japonsko „Kō“ ali „Muzin“. Poleg tega je bilo veliko število skladišč za žito, ki so bila organizirana podobno kot zadruge.

Pred dvajset leti se je začelo moderno zadružno gibanje pod delavnim vodstvom bivšega ministra grofa Hirata in umrlega grofa Shinagawa, ki je l. 1891. kot minister za notranje zadeve izdal prvi zadružni zakon. Ta zakon je bil pa samo poskus in se je raztezal samo na kreditne zadruge. V aprilu l. 1900. je bil razglašen sedaj veljavni zadružni zakon, ki velja za zadruge vseh vrst. Od takrat je japonsko zadružništvo zelo napredovalo. Ta zakon, ki je bil narejen po nemškem vzoru, je bil pozneje še nekoliko spremenjen, tako so bile pozneje dopuščene tudi centralne organizacije zadrug. Zadruge morejo postati pravne osebe in smejo raztezati svoje delovanje samo na štiri zadružne pango, vendar pa lahko vsaka zadruga služi ne samo enemu ampak večim, da skoro vsem dovoljenim ciljem. Iz tega se razlaga, da so na Japonskem vsakovrstni zadružni tipi združeni dostikrat v eni zadrugi. Postavno dovoljeni nameni, ki jih ima lahko zadruga, so:

1. preskrba potrebnega kapitala za člane in sprejemanje hranilnih vlog od istih — torej kreditna zadruga;

2. prodaja oziroma predelovanje izdelkov zadružnih članov — prodajna zadruga;

3. naročanje potrebščin in konsumnega blaga na debelo in prodaja članom — nakupovalna zadruga in konsumno društvo;

4. predelovanje od članov produciranih izdelkov in posojanje orodja in strojev članom — produktivna zadruga.

Značilni znaki japonskih zadrug so sledeči: zadruge imajo večinoma majhen obseg; povprečno pride na zadrugo 100 članov; tudi obratni kapital je skromen. Kreditne zadruge so urejene po lastnem zatrdilu japonskih zadrugarjev po rajfajznovem sistemu, samo krščanski duh je izključen. Nakupovalne in konsumne zadruge so prirejene po sistemu rohdalskih pionirjev. Zadruge omejujejo svoje poslovanje samo na člane in so podvržene državnim reviziji. Posamezne zadruge se lahko vežejo v provincijalne zveze — centralne blagajne in velike nakupovalne družbe. Zveze se pečajo z organizatoričnim delom — s poukom, zastopanjem pred oblastmi, objavljanjem zadružnih knjig in listov in drugim — deloma oskrbujejo trgovske posle — denarno izravnavo in naročanje kmetijskih potrebščin (umetnih gnojil, semen itd.) na debelo.

Pretežna večina zadrug je kmetijskega značaja. Leta 1900. je bilo na Japonskem vseh zadrug samo 21, leta 1911. pa 8663, med temi čistih kreditnih zadrug 2534, kreditnih zadrug, ki so se bavile poleg kreditnih tudi z drugimi dovoljenimi zadružnimi posli, 4030. Zadnje so na Japonskem zelo priljubljene in se vedno bolj širijo. V vseh 8663 zadrugah je bilo združenih 883.626 članov, od teh 726.951 to je 82% kmečkega stanu. Drugi so bili obrtniki, trgovci, ribiči itd. Ker ima Japonska 12.391 občin, ima torej 70% vseh občin lastne zadruge. Provincijalnih zvez je 24. Vplačani deleži pri vseh zadrugah so znašali 17.303.623 yenov ($y = K \cdot 2,46$), rezervni zakladi 2.197.543 yenov, hranilne vloge članov 33.604.595 yenov.

Na čelu vsega zadružnega gibanja na Japonskem stoji „Centralna zveza japonskih zadrug“ v Tokiu, ustanovljena l. 1905. in l. 1910. priznana kot pravna oseba. Konec leta 1911. je bilo včlanjenih pri njej 4265 zadrug in 11 provincijalnih zvez, torej skoro polovica vseh japonskih zadrug. Na čelu te zveze stoji baron Hirata. Centralna zveza živahno deluje in izdaja mesečnik „Zadruge“, ki se mnogo bavi tudi z evropskim zadružništvom.

Da bi pokazal, da zna ceniti zasluge Centralne zveze japonskih zadrug, je daroval japonski cesar v juliju 1911 20.000 yenov za pospeševanje zadružništva, kar je na japonsko javnost napravilo globok vtis in bo gotovo zadružno gibanje tudi v prihodnosti navduševalo.

Gospodarske drobtine.

Vinogradniški tečaj na Grmu priredi kmetijska šola v petek, dne 13. junija in soboto dne 14. junija s sledečim sporedom: V petek od 2. do 5. popoldne: Najvažnejša dela v vinogradu. Trtni škodljivci. Žvepljanje in škropljenje trt. V soboto od 8. do 11. dopoldne: Zeleno cepljenje in ravnanje s cepljenkami. Izbira gumijevih trakov. Praktično razkazovanje zelenega cepljenja. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v poletnih delih v šolskem vinogradu v Ceroveh. Razkazovanje škroplilnic in žvepljalnikov.

Kdor se želi udeležiti tečaja, naj se prihlasi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija, Kranjsko) do 1. junija t. l. Oddaljenim in podpore potrebnim vinogradnikom iz Kranjskega povrne ravnateljstvo stroške za pot do Novegamesta in po 1.50 K na dan za prehrano. Podporo dobi pa le, kdor za njo pravočasno prosi in se mu je izrecno dovolila.

Vabimo vinogradnike in naše fante k obilni udeležbi!

Čebelarški tečaj na Grmu priredi kmetijska šola v nedeljo dne 8. in ponedeljek dne 9. junija s sledečim sporedom: V nedeljo 8. junija od 2. do 4. popoldne: Življenje in razvoj čebel. Sovražniki in bolezni. Od 4. do 6.: Izdelovanje domačega in dzierzonovanega kranjskega panja ter razkazovanje raznih panjev s premakljivimi satniki. V ponedeljek 9. junija od 7. do 11. dopoldne: Oskrbovanje čebel. Najvažnejše čebelarstvo orodje. Čebelna paša. Pitanje čebel. Popoldne od 2. do 4. ure: Razni panji. Vzgoja matice. Izdelovanje okvirčkov. Vli-vanje umetnega satja in pritrdjevanje z žico. Uporaba medu in voska. Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem v šolskem čebelnjaku. — Oddaljenim in podpore potrebnim čebelarjem iz Kranjskega povrne ravnateljstvo potne stroške do Novegamesta in dovoli 1.50 K na dan za prehrano. Podporo dobi pa le tisti, ki zanj po dopisnici pravočasno prosi in ki se mu je izrecno dovolila.

Vabimo naše čebelarje in fante k obilni udeležbi!

Poučno potovanje. C. kr. kmetijska družba na Dunaju priredi od 3.—9. junija t. l. potovanje h potujoči razstavi nemške kmetijske družbe v Berlinu, ki se bo vršila od 5. do 10. junija v Strassburgu. Kdor se namerava udeležiti tega potovanja, naj se oglasi v pisarni c. kr. kmetijske družbe na Dunaju I. Schauflegasse 6.

Okrožno premovanje živine v Strugah. Dne 23. aprila se je vršilo premovanje živine za

dolenjsko živinorejsko okrožje. Prignalo se je 170 glav živine; bikov je bilo 26. Premovanja so se udeležile živinorejske zadruge Struge, Ambrus, Dobrepolje, Ribnica in Sodražica.

Biki so bili jako lepi, po večini montafonske in algajske pasme, le par jih je bilo domače in deloma izboljšane pasme. Največjo pozornost sta vzbujala dva s prvimi premijami obdarovana bika, last živinorejske zadruge v Dobrepoljah, ki jih vzdržuje v lastni režiji. Oba sta precej težka a dosti gibčna in prav porabna za plemenitev. Zadruga jih obdrži še zanaprej za plemo. Krave upeljane s Predarlskega so po večini dobre mlekarice. Tudi nekatere doma vzrejene so bile zelo lepih oblik, kar gotovo tudi kaže napredek. Obisk živinorejcev pri premovanju je bil jako obilen. Znak vsestranskega zanimanja dolenjskih živinorejcev.

Poročilo Gospodarske zveze v Ljubljani.

Umetna gnojila svetujemo kmetijskim društvom kakor tudi hranilnicam, da naročajo za svoje člane v celih vagonih. Veliko hranilnic je še, ki se niso še nikdar pečale z naročevanjem umetnih gnojil za svoje člane. To je velika pomanjkljivost, ker s skupnimi naročili veliko koristijo kmetijstvu. Marsikak kmetovalec ne naroča gnojil, dasi jih potrebuje, ker se ne ve kam obrniti.

Pri naročilih na cele vagone dovolimo znaten popust in pošljemo ponudbo na zahtevo.

Cene za manjša naročila (najmanj 100 kg) franko postaja Ljubljana so sledeče:

Rudninski superfosfat s 14 % v vodi raztopne fosforove kisline stane K 7.— za 100 kg;

Tomasova žlindra 18 % stane K 7.—; višje ali nižje odstotna dražja ali cenejša za 34 vinarjev od odstotka.

Kalijeva sol, 42 % stane K 12.60 za 100 kg.

Kajnit stane K 5.50 za 100 kg.

Kostna moka K 10.— za 100 kg.

Amonijev sulfat K 38.— za 100 kg.

Čilski solitar K 34.— za 100 kg.

Vinogradniško gnojilo K 17.50 za 100 kg.

Gospodarska zveza ima v zalogi vsakovrstna krmila. Ponudimo zlasti sledeča:

Orehove tropine 56 do 57 odstotne po K 21.— za 100 kg; odpošiljajo se v vrečah po 75 kg.

Lanene tropine po K 22.— za 100 kg.

Klajno apno je uspešno krmilo in potreben dodatek h krmi; odpošilja se v pošiljativah od 5 kg do 50 kg po 24 vinarjev kg, nad 50 kg po 22 vinarjev. Pri manjših pošiljativah se računi zavoj in vozni list 20 vinarjev.

Ječmen za krmo po K 21.— za 100 kg.

Koruzo ima zveza vedno v zalogi in jo računa po dnevni ceni. Svetujemo, naj jo zadruga skupno naroče, ker jo dobe potem člani mnogo ceneje, ker si prihranijo večjih izdatkov za voznino. Pošljemo vedno radi posebne ponudbe.

Poleg navedenih krmil ima zveza v zalogi vsakovrstna druga krmila kakor grahoro, moko za krmo itd.

Semena žit se vedno naroče lahko pri zvezi, kakor tudi domačo deteljo, nemško deteljo, travna semena itd.

Semenske ajde bodo ponekod člani zadrug veliko potrebovali. Ponudimo lepo semensko ajdo črno po K 28.—, sivo po K 30.— za 100 kg. Svetujemo tudi ta naročila pravočasno naročiti.

Poljedelske stroje bode imela od meseca junija naprej zveza vedno razstavljene in ne bode treba članom naročati po cenikih brez gotovosti, ampak bodo dobili pri zvezi stroje res solidnih tovarn.

Ker izhaja „Narodni Gospodar“ le dvakrat na mesec in se cene večkrat hitro spremenijo, je seveda smatrati navedene cene brezobvezne za zvezo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Leskoven,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Dobju,

reg. zadr. z neomej. zav.

ki se bo vršil dne 4. junija 1913 ob 7. uri zjutraj v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev enega člana načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Vabilo na izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Kranju,

registrirane zadruge z neom. zavezo,

ki se bo vršil dne 3. junija 1913 ob 4. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

Prememba pravil.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Palovičah,

reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 po jutranji maši v šoli.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Vodiceh,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 4. uri popoldne v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Prememba pravil.
7. Volitev načelstva.
8. Volitev nadzorstva.
9. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Zagorju ob Savi,

reg. zadr. z neom. zavezo

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob pol 4. uri popoldne v Zadrugnem Domu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenjje računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na izredni občni zbor

Kmetijskega društva za Hrastje in okolico,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 3. junija 1913 ob 8. uri zvečer v prostorih g. načelnika.

Dnevni red:

Prememba pravil.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Radovici,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Vodica,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor
**Kmečke hranilnice in posojilnice
v Št. Lovrencu nad Mariborom,**
registr. zadruge z neom. zavezo,
ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 2. uri popoldne
pri g. Pernat v trgu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se eno uro kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor
**Kmečke hranilnice in posojilnice v Šmarju
pri Jelšah,**
reg. zadr. z om. zav.
ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v gostilni g. Habjana v Šmarju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Sprememba pravil.
8. Predavanja nadrevizorja g. Pušenjak-a.
9. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
**Gospodarskega in konsumnega društva
pri Sv. Mihelu,**

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 15. junija 1913 ob 3 1/2. uri popoldne
v posojilnični dvorani v Šmihelu.

Dnevni red:

1. Poročilo o izvršeni reviziji.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se eno uro kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Kmetijskega društva v Šmarci,
registr. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 15. junija 1913 ob 5. uri popoldne
v Društvenem domu v Šmarci.

Ker zadnji občni zbor dne 8. maja ni bil sklepčen, se vrši ta dan občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice pri D. M. v Polju,
reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 8. uri dopoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Živinorejske zveze za kamniški politični okraj,
reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 4. uri popoldne
v zvezini pisarni v Šmarci.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo o zvezinem delovanju.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in po istem sporedu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Krki,

registr. zadruge z neom. zavezo,

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor na istem mestu in po istem dnevnem redu, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Vodica, h,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 29. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge v Vodica, h,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 15. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Prememba pravil.
7. Volitev načelstva.
8. Volitev nadzorstva.
9. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Dobrépoljah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob pol 5. uri popoldne
v društvenih prostorih na Vidmu.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
3. Volitev odbornikov.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Cerknici,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v lastni dvorani.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil (§ 30. a).
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Loki pri Zidanem mostu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v uradni sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

Osrednje perutninarske zadruge v Ljubljani,

registrirane zadruge z omejeno zavezo v likvidaciji,

ki se bo vršil dne 5. junija 1913 ob 10. uri dopoldne
v prostorih Zadružne zveze v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Sklepanje o poročilu likvidacije.
2. Sklepanje o tem, komu se dajo v varstvo poslovne knjige.

Likvidacijski odbor.

Poziv na redovitu glavnu skupštino

Hrvatske poljodjelske blagajne u Sinju,

registrirane zadruge sa neograničenim jamstvom,

koja će se održati u uredovnim prostorijama u nedelju dne

1. lipnja 1913 u 9 in pol sati jutro.

Dnevni red:

1. Čitanje izvještaja o redovitoj i generalnoj reviziji.
2. Izvješće uprave.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Odobrenje računskog zaključka poslovne god. 1912.
5. Eventualnosti.

Ako u odredjeni sat nebi bio prisutan dovoljni broj zadrugara za ovu skupštino, to će se održati druga glavna skupština istoga dana pol ure kasnije sa istim dnevnim redom, a na ovoj će se pravovaljano zaključiti bez obzira na prisutni broj zadrugara.

Uprava.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Šmartin-u
pri Kranju,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice na Veliki Dolini,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob pol 8. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Odobritev račun. zaključka za l. 1912.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Hinjah
pri Žužemberku,
reg. zadr. z neomej. zavezo,

ki se bo vršil dne 8. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Mlekarske zadruge pri Sv. Mihelu,
reg. zadr. z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 15. junija 1913 ob 4. uri popoldne
v posojilnični dvorani v Šmihelu.

Dnevni red:

1. Poročilo o izvršeni reviziji.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice na Boh. Bistrici,
reg. zadr. z neom. zav.,
ki se bo vršil dne 15. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v združenih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Prememba pravil.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Komendi,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se vrši dne 15. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Posojilnice v Košani,
reg. zadruge z neomej. zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo dne 15. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilnični dvorani v Šmihelu.

Dnevni red:

1. Poročilo o izvršeni reviziji.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Posojilnice v Dobrepoljah,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se vrši dne 15. junija 1913 ob pol 4. uri popoldne
v prostorih Kmetijskega društva v Dobrepoljah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.